

El llenguatge

Haver-hi 27/IV/1979

Es ben conegut l'ús impersonal del verb haver, acompanyat del pronom adverbial hi, per a denotar l'existència o la presència d'algú o d'alguna cosa, l'acompliment d'un fet, etc: Hi ha un menjador i tres habitacions. Hi havia cinc persones. Hi va haver ball de carrer. Hi haurà un escampall d'ossos que farà feredat. Segons el rigor de la normativa, el verb haver, en aquests casos, ha de revestir sempre la forma del singular.

Avui sentim sovint frases com «Hi han dos que fan soroll» o «Hi hauran molts que no ho voldran», en lloc de N'hi ha dos que fan soroll i N'hi haurà molts que no ho voldran. Com veiem, podríem dir que l'errada consisteix simplement en una n mal col·locada. Però, en realitat, es tracta de dues defectuositats que no tenen res a veure l'una amb l'altra: ús de la forma del plural del verb haver en lloc de la del singular i omissió de l'Imprescindible —en aquests casos— pronom en, la segona, certament, molt més greu que no pas la primera, per a la qual no manca qui aconselli una decidida tolerància.

Un ús indegut del verb haver impersonal és formant part de la locució verbal «haver-hi que», amb la qual, calcant una solució pròpia del castellà, hom expressa el sentit d'obligació: «Hi ha que venir d'hora». Cal evitar rigorosament aquesta construcció castellanitzant, totalment estranya a la nostra sintaxi genuïna. El verb caldre i la perífrasi formada pel mateix verb haver, la preposició de i l'Infinitiu del verb que expressa l'acció de què es tracta són les dues solucions més usuals en aquest cas: Cal venir d'hora. Això s'ha d'evitar rigorosament.

En canvi, és possible, encara que poc corrent, que d'una forma impersonal del verb haver (és a dir, haver-ni depengui un complement representat per una oració subordinada introduïda per la conjunció que, amb què es pot originar la coincidència ni na que (hi havia que, etc) correcta. No recordem que cap gramàtica reculli aquest cas. Vet aquí, però, un exemple extret d'un text de Febrà (Gramàtica del 1958, pàg 14): hi na, encara, que quan el so de s sorda ve darrera del so k, la combinació dels dos sons...

Albert Jane